

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

De Madrid a Valencia, de Valencia a Barcelona, de Barcelona a San Sebastián...

S'havien imaginat els directors del «trust de la desaparició» que ab la nova cansó del «meeting contra el terrorisme» se debilitaria la situació de n Maura i la breva aniria a parar a mans de n Moret, i durant tres ó quatre setmanas han estat marejant al país ab las sevas arengas melodramàtiques y buydas.

Pero ¡ay!, com als soldats de *Los sobrinos*, «la cosa les ha salido un poquito desigual.»

Y no solzament en Maura no ha caygut, que era lo que 'ls liberals de camama pretenian, sino que de més a més el país els ha vist l'orella y s'ha rigut d'ells sense pietat y a las sevas propias barbas.

«Era tan clar el joch!... Ves què se 'ls endona a n'en Moret, a n'en Canalejas ni a n'en Romanones de la ley del terrorisme ni de las conseqüencias que pel país podría tenir, cas que s'arribés a aproparial!»

El poder, el poder, el poder!... Això es lo que 'ls titulat «campeóns de la llibertat» buscavan en aquesta campanya teatral y insincera que 'l passat diumenge, segons acaban d'anunciar nos, va tenir terme a San Sebastián.

Cansats de parar la mà, veyent que la sollicitada almoyna no hi cau ab la pressa que ells se figuravan, la retiran indignats y confosos...

«Un altre dia será, germans!»

PIF-PAF

La borda

No heu reparat a la dama que va sola, en correcte victoria blava, a l' hora de l' exhibició dels carruatges que llauran amunt y avall el passeig de Gracia?— Llaurar carretera, ofici de senyor.—

Correcte es el seu posat, correcte la casaqueta vert-bronce forrada de satí plum que li enmotlla el tors; correcte el bell rostre esblanquehit, impassible, de llavis prims y ulls inexpressius, empenombrat per la campana del barret qu' ompla el cabell esbufat damunt de las orellas y que remata el surtidor tremolós de plomas negres d' avestran. De senyora, senyora, no n' es; pero s' ha après tan bé el paper que fins en fa massa. Ella no 's mira a niugú; de vegadas somriu estudiantament y no endevinaréu a qui. Pero las senyoras sí que se la miran, tafaneras ó envejosas; y els senyors la segueixen de quá d' ull. Els minyons de casas bonas, encabits de tres en tres al cotxe, la coneixen tots. «Es la Fulaneta!... Y si os hi fixeu una mica, os adonareu que li fan l'ullet els més *corridos*, y que li deixa anar una paraula sense girarse un tintin, com si no trenqués la conversa ab el company que li fa costat, també a caball. Ningú la saluda, pero ningú la rebutja; molts la buscan y fins hi ha qui 'n reb favors, de diverses menas. Es que ella s' ha imposat, y a la fi, té més voluntat que la corrua de gent rica a la que s' ha ficat després de bregar molt y molt.

Una dona del poble, que puja pel caminal, rabassada, ab els brassos nusos que semblan tallats al roure, ho explica ben alt:

—Miratela, la marquesa: treta de la borderia. Passa demà per la Riereta, a l' hora d' esmorzar, que 'ns ensenyarás els enagos. Quan eras xinxxa no 'n portavas, ¿oy, maca?»

Per similitud, es un tros llarch, ja ho veig. Perdoneu-me si he abusat de la vostra paciència. Esborreu lo que os sembli del quadret, y sempre os quedarà la representació transportada de la ley de Jurisdiccions, sense pare conegut, al mitj dels polítics de la monarquia, llauradors de carretera, que 'n malparlan y l' acceptan y fins se 'n amparan. ¡Y si 'l poble l' agafés, com la posaria! Pero 'l poble, ja ho veyeu, es una dona que passa... Se 'n amparan els amos del govern: el Sr. Moret, que va portar la borda a l' legitimitat al Parlament; el Sr. Maura, que la manté, y no pot passar sense ella, y que 'l dia que la deixi n' agafará un' altra d' igual, encare que 's digui un altre nom.

D' enemics de la ley de Jurisdiccions no hi ha més que 'ls diputats solidaris y 'ls republicans. Y encare s' hauria d' aclarir aqueixa enemistat. Penjat a la presidencia del Congrés, a punt d' emproba, hi ha un projecte de ley repressiva qu' es una agravació de la de Jurisdiccions; y aqueix projecte ha sigut votat per un senador solidari, el senyor marquès de Camps, y ha sigut públicament aprovat per un diputat republicà, el Sr. Mayner. «Per què son enemics de la ley borda els solidaris y els republicans? Això s' hauria d' exposar concretament, com no s' ha fet, que jo sàpiga.

Si un examina la evolució del Dret de penar a las nacions civilizadas, troba que s' ha fonamentat en dos reformes cardinals: la de procediment, pera abolir jurisdiccions privilegiadas de senyors ó corporacions: *la ley igual pera tothom*; y la del repertori de delictes pera l' abolicció de tots els que no portin dany manifest subjecte a provas. ¡Si se n' ha fet de camí desde que un noble declarava la guerra al vèh que 'l havia ultrajtat y portava al escorxadador als vassalls que li havian de rentar l' honor tacat, fentse matar! Avuy, la injuria al soberà de la nació es com la injuria a qualsevol dels súbdits; a Inglaterra y a Fransa está abolit el delict de lesa-majestat. Avuy, fora d' Espanya, ni la Iglesia, ni la Noblesa, ni l' Exèrcit se fan la justícia com se feyan avans: els consells de guerra se van reduhint a consells de disciplina; y els delictes dels soldats, inclosos al Códich, son penats pel poder judicial, qu' es una categoria normal del Estat. Avans, una conjura no més que sospitada, costava la vida ó la proscripció a centenars de personas; avuy, ja no 's pot imposar cap pena als que prediquin ó preparin un cambi social, mentres no cometin actes demostrables de sedició ó precursors de la sedició. La seguretat del Estat, com l' honor de las personas, se fan més a la seva propia virtut que a la coacció.

Si a Espanya persisteix la jurisdicció anticonstitucional dels tribunals militars pera 'ls que no son soldats, si guardem com una de las lleys orgánicas del Estat el *Códich de Justicia Militar* (!) no resultarà que la ley de Jurisdiccions no es tan borda com se vol que sembli, y que no 'n hi ha d' haver prou ab demanar sa derogació? Es veritat que 'l legislador ne va fer un xich massa, quan, al article tercer, castiga ab presó correccional als que «injurién u ofendan clara ó encubiertamente al Ejército ó a la Armada ó a instituciones» etc. El Sr. Moret, que escrigué una R. O. pera facilitar l' aplicació de la ley, deya que 's promulgava pera incloure en la llista dels crims un delict nou, a causa de «circumstancias lamentables, no ciertamente exclusivas de España, sino más bien debidas a un movimiento general en Europa.» Això no es cert, porque a Espanya no hi ha el moviment antimilitarista francès, per exemple; pero, si ho fos, ¿com justificaria la torsada y revellida reforma penal, exclusiva d' Espanya, que per fors té d' agravar el mal?»

«La Solidaritat Catalana es enemiga de la ley de Jurisdiccions, porque vol l' aplicació estricta del axioma democràtic: *La ley igual pera tothom*, y per lo tant l' abolicció del *Códich de Justicia Militar*, pera que no quedin més que consells de disciplina dels instituts armats? «La Solidaritat Catalana es enemiga de la ley de Jurisdiccions, porque vol la impunitat de tota propaganda y manifestació que no destorbi

l' ordre públich ni causi dany apreciable, y per lo tant l' abolicció dels mals usatges gubernatius que fican a la presó a un ciutadà per un discurs ó un article de periódich? Això es lo que 's té d' aclarir; sino farém protestas per paraulas com avans hi varem fer guerras civils.

Ara s' ajuntan regidors y diputats provincials, que no son tot el poble de Catalunya, pera aconsellar als mandatarijs que al cap del any han exigit lo que 'ls electors els encomenaren. Si no fan obra democràtica, clara y decidida, valdria més que no 's juntesin, porque l' equívoc está ja molt primparat.

MAGÍ PONS

Processons

El temps s' ho porta. Som al temps de les processons. Ahir, divendres, desde'l meu recó de poble, desde la meva cantonada de provincia, vaig veure passar una processó. Es la processó clàssica del jesuítisme, aquesta moderna gradació (ja tan baixa) del vell cristianisme. Es, en fi, la processó de les festes d'ahir, la processó del Sagrat Cor de Jesús.

No. No temeu. No intentaré fer-vos-ne una descripció de circumstancies, on desfilin, a través parafades pintoresques, les creus i els tabernacles, els cirials i les lledanies, les fileres de ciris gotejants, els fracs, els uniformes, les capes pluvials, i en fi la vermellor d' un pali sobre'l centelleig d' or idollàtic d' una custodia. No parlaré de balcones endomassats i plujes de flors i belles dones exuberants, el pit magnífic combant la blancor de les vestidures estivals sobre la rojor dels cortinatges que's mouen en l'aire com a banderes. Parlaré sols de la significació d' aquest acte, vist a través la meva ànima d' espectador...

En general, podria dir-se que les religions esdevenen culte per la *materialisació* d' unes metàfores, per la *litteralització* de l' esperit dels textos sagrats. No'm digueu oscur, que m' explicaré perfectament. Mireu: el fundador d' una creencia dirà, per exemple, *un vent fortíssim movia les aigües*; generacions molt posteriors no mancaran de dir, un dia, que l' expressió *vent de Déu* no vol dir vent fortíssim, sino *buf de Déu, respiració de Déu*, això és, *Esperit de Déu, Esperit Sant*, una de les formes o persones coexistents en l' unitat de Déu.—Així, tal volta, l' expressió *Miquel*, això és, *«Qui com Déu»*, anàlega al que en gloria sia, que *Déu el guardi, que Alt guardi's seus dies*, fórmula tant lligitimament oriental, voldrà significar un dia el nom d' un missatger del Senyor, d' un àngel, o d' un arcàngel, que comanda a missatgers; així *Rafel, medicina excelent*, o *Gabriel, varó excelent* (casi casi *Excelentíssim senyor*), seran també noms personals d' arcàngels.

Doncs bé: la primera evolució o degradació de la pura doctrina cristiana en culte, va fer-se per una d' aquestes petrificacions de metàfora, tant més naturals quan la llengua en que fou predicada la doctrina era una llengua desconeguda pel poble on la doctrina encarnà, i els giros i modismes lèxics dels llibres sagrats eren maneres desconegudes d' expressió.

Així com, en lo purament literal, un error de copista, ben comprensible pel qui coneix el grec, ha tramés i vulgarisat la metàfora falta de sentit: *més fàcil és que un camell passi pel cós d' una agulla...*, en comptes de *més fàcil és que un calabrot...*, així també, en lo esperitual, mil accepcions diverses han decidit la formació de litúrgies i maneres cultuals.—El *Déu mon Pare*, ha donat lloc a l' idea de Fill com a segona persona divina, olvidant que la qualitat de fills de Déu fou donada pel Crist a tots els homes: *Pare Nostre...* Així les paraules: *menjeu, això és el meu cós; beveu, això és la meua sang*, pronunciades en l' hora ritual de la Pasqua, hora plena de sentit sim-

bolic i tradicionalista, i en l' enguniosa temensa del perill, tenen, sens dubte, un sentit d' esoterisme poètic que desapareix, naturalment, quan se materialisa aquella significació i es fa coexistir la substancia divina am les coses materials (com volen els protestants), o substituir-se la substancia divina a la de les coses materials, com volen els catòlics.

No s' oblidí que, fora del culte de les imatges (o d'ulls) i el de la Verge (o *hiperdúlia*), l' Eucaristia és el punt ont el meridionalisme pagànic, politeista, ha persistit en la religió cristiana.—Segurament, en els orígens helènics, i després en la religió de les classes elevades o literates, les imatges locals dels déus o les advocacions diverses dels déus no representaven una divinisació idolàtrica d' aquelles representacions. Si'l poble deia l' Artemisa d' Efeso, l' Atena del Partenó, com ara diria la Verge de Montserrat, la del Pilar, la de Lourdes; o si deia l' Atenes Promachos, el Zeus Tonant, com ara diria la Verge del Carme, la dels Desamparats, és evident que una idea única de personificació poètica, d' idealisació mental, s' amagava sota l' apariència exterior d' aquelles imatges. No s' oblidí que l' idea, l' idea mateixa, vol dir, originariament, *imatge*. Aquesta imatge, quan conserva la virginitat immaculada del seu sentit de poesia, és un trassumpte de realitat, és la sola manera de fer visible i plàstica la realitat inassequible de les coses abstractes, dels conceptes en que's generalisa una serie d' induccions o s' abstru una qualitat. Però quan aquell sentit poètic, en boca dels incaços de sentir-lo, esdevé sentit directe, percepció material grossera, supersticiosa, culte, tot l' encant de l' alegoria desapareix...

Ah! Aquest és el gran pecat de l' església catòlica esdevinguda sacerdoti. Lo que hauria d' ésser sacerdoti de poesia, ministeri pel qual la sotil poesia dels textos cristians és exposada al poble, servida com un aliment a aucells de bosc, ha esdevingut art de viure, falsificació de poesia, casi diria sacrilegi.

Als començos del segle XVI, una gran revolució religiosa separava germànics i llatins, nord i mig dia, com un cisme havia separat llatins i greco-eslaus, ponent i llevant. El protestantisme alçava'l crid contra la progressiva materialisació de dogmes i rites, accentuada per la Renaixença neo-pagànica i les esplendors neo imperials de la cort de Roma. Haurieu dit que si per un vent l' Església del nord, deslliurada dels papas, mantindria la puresa espiritual de la doctrina, per altre vent l' Església del sur, am l' esperit d' Italia, am la gloriosa herència de la pintura, am la somptuositat i el fauste del solar ont el Palatí s' eleva un dia, tindria, en la bifurcació cristiana, la gloria de monopolisar l' art, la bellesa de les formes i representacions, la mimica de les belles actituds cerimonials, de lo que'n diríem dança sagrada, teatre de la religió. Però l' influencia espanyola, tant forta aleshores políticament, tant hegemònica, produí, en concreció genial, un Ignasi de Loyola. La potestat pontificia tingué desde aleshores, més que una guarda d' honor encarnada en el vot d' obediència directa, un concili permanent que dirigís, per sota mà, el timó de la barca. Un papa negre dressà la seva ombra darrera'l papa blanc. Pot dir-se que's reconegué solemniament la lligitimtat d' un antipapa, contra'l qual no hi valdria la tardana actitud d' un Clement XIV. Davant el regalisme progressiu que venia a ésser el protestantisme dels països catòlics, l' internacionalitat del jesuítisme s' aixecà, com un reforç d' universalitat, d' aliança catòlica. I l' art eclesiàstic se tacà, desde allavors, am la negror d' origen, negror hispànica, d' aquella orde, que cisellà un estil propi i genuí sobre la vellura venerable dels temples. La magna bellesa de les catedrals gòtiques, el sever romanisme de les basíliques, fins la pompa neo-romana, se tacaren de capelles horribles. La música profana entrà, progressivament, en els chors on Palestrina havia cantat...

Modernament, la França ja llibertada, en les seves classes intel·lectuals, del jou eclesiàstic, ha produït, per l' influencia de les classes indoctes i anacròniques, un art religiós encara més industrial i groller.

Les estatués de botiga, el gòtic odiós de capelleta, Lourdes, en fi, i la seva fàbrica de miracles traduïts en indústria, és l'apoteosi d'aquesta darrera evolució. I així com el jesuítisme espanyol fou a la França dels lluisos una veritable intervenció que lluità, secretament, contra la cosa pública, així, desde la França actual, Lourdes ha extès els seus tentacles fins a l'Espanya nostra. Pelegrinacions inagotables traspassen els Pireneus vers la cova miraculosa, com un dia's traspassaren, en oposat sentit, vers la falsa tomba de l'apòstol Jaume. I el Sagrat Cor de Jesús és el moment culminant de l'evolució, pel qual la metàfora cor, com a sítial d'emoció, d'amor i de sentiment, esdevé la víscera cor, en una materialització que revoltava a Zola i que té aires de sacrilegi. La B. Alacoque substitueix avui el deliqui místic d'un Joan de la Creu, o els prodigis dialèctics d'un Tomas d'Aquino!

To reinaré a Espanya!—Oh! Vet aquí l'enemic! Ells han triat bé'l solar de les futures conquestes, úniques possibles ja... La França se'ns tanca, se'ns reclou... L'Espanya se'ns obrirà.

Tu reinaras!—Amics, contra la significació d'aquesta nova crenada, aixequen, vosaltres, els cors! Els cors, no vísceres sangnantes, sinó fogars de creació i de poesia! En nom de la poesia, en nom de la bellesa, en nom de la vida. Damunt el sòcol de les Astartes, deien els Goncourts (*En 18***), hi ha, burgesament, les *Mater dolorosa*... Ah, no!, podem dir, pitjor encara; a la vora del cor, traspasat d'espases, de les Doloreses, Crist, el mateix Crist de noble paraula, ens mostra ara, com una menaça, una víscera anatómica, horrible de ventriculs i aurícules, dressant sobre les portes la mà de sang de l'àngel d'extermini...

GABRIEL ALONSO

DILLUNS, en la sessió municipal al efecte convocada, va discutir-se i votar-se el pressupost de cultura popular format pel Ajuntament de Barcelona.

Cinco regidors lerrouxistes tingueren el valor—que verdaderament se'n necessita—de votar en contra d'aquest pressupost.

Y a fi de que, Catalunya, Espanya, el món enter—LA CAMPANA va a tot arreu—sàpigam quins son aquests cinco homes que en plé siglo xx votan contra la cultura d'una població ahont hi ha 29,000 noys pobres que no poden instruhirse per falta d'escoles públiques, aquí'ls posém en lletres ben grosses:

Moré, Payá, Vila, Batlle, Zurdo.

Republicans catalans, demòcrates, homes lliures; llegiu aquest cinco noms y desde'l fons de la vostra conciencia marqueu-los ab el calificatiu que'ls mereixen!

Sens dupte pera que a dintre del lerrouxisme tot sigui farsa y comedia, ara a don Alejandro li han penjat un fill; un fill que no existeix y qu'ell s'ha inventat pera tenir ocasió de redactar telegramas retòricament sentimentals y produhir entre'ls seus súbdits un moviment de tendresa que augmenti la suscripció oberta en vintidós centros para poner a disposició del Sr. Lerroux fondos políticos.

Y la cosa li ha sortit tan bé, que fins el senyor Villanueva, que ja s'ha massa gran pera deixarse albardar d'aquesta manera, ha mossegat candorosament l'am y en un article publicat en l'*Heraldo* parla ab fonda melancolia del *hijo de Lerroux* y de las amarguras que aquest *hijo* ha de passar per mor del desterro del seu papay.

Es lo que'ns faltava veure.

La explotació del sentiment de la multitud per medi de un fill imaginari.

Aquestas donas y aquests homes sense cor que van pels carrers demanant caritat y que pera produhir més efecte exhibeixen criaturas llogadas, ¡cóm deurán riure si ho lleixen!

Com ja segurament deuben saber els nostres lectors,

Dilluns día 29, a las 11 del matí
se reunirá al Palau de la Música Catalana la

ASSAMBLEA

de diputats provincials y regidors dels municipis de Catalunya qu' estiguin conformes ab el Programa del Tivoli.

L'objecte d'aquesta reunió magna de delegats catalans es jutjar la conducta observada a las Cortes per la representació parlamentaria de la Solidaritat, ab ocasió del debat referent a la derogació de la lley de Jurisdiccions, y resolbre sobre lo que ara convé fer.

Segons noticias que de diferents llochs van rebentse, l'entusiasme per assistir a l'Assamblea se manifesta a tot arreu ab signos inequívocs.

La de dilluns ha de ser pera Catalunya una fetxa memorable.

¡Avant sempre! y no olvidar ni un sol moment la salvadora consigna: *Fermeza y unió.*

Está vist que no hi ha *inventador* com el genial La Cierva.

Es l'home de las ideas lluminosas y de las disposiciones abracadabrants.

¿Saben qué acaba de disposar, ara?

Que s'tanquin a la Modelo tots els captaires reincidents que s'trobin pels carrers.

Vegin a qui se li acut engarjolà a la gent pel mer fet de ser pobres y haver de anar a captar.

Que s'prepari el ministre de la Gobernació, que aviat será a presiri tot Espanya.

Perque no tardarem gayre a anarhi tots a captar. Y ab reincidencia perpetua.

Preguntas a la ordre del día:

¿Ahont se va per aquest camí?

¿Al retraiment?

¿A la batalla definitiva?

¿A la sublevació?

¿Al caos?

Si algú té prou autoritat pera respondre categòricament a aquest qüestionari, que ho fassi. Mentres tant nosaltres en formularem un' altra de més transcendental:

¿Ahont anirém a parar?

Qu' es lo mateix que preguntar: ¿Ahont anirém a rebre?

¡Quina polsaguera en el Senat!... Ni que hi hagués passat un automòbil atropellanho tot!

¿May dirían qué va atrevirse a dir un tal Palomo a tot un Ferrándiz?

Pues que... para ser ministro se ha de tener cabeza...

¿Y qué va respondre el de Marina?

Que en cap cap cab lo que cab en el seu cap.

Que es igual que confessar que 'l té molt grós.

La companyia de saltimbanquis polítichs que días enrera debutá al teatro de la Princesa de Madrid, representant la graciosa farsa titulada *Contra la ley del terrorismo*, va anar el passat diumenge a fer un bolo a San Sebastián.

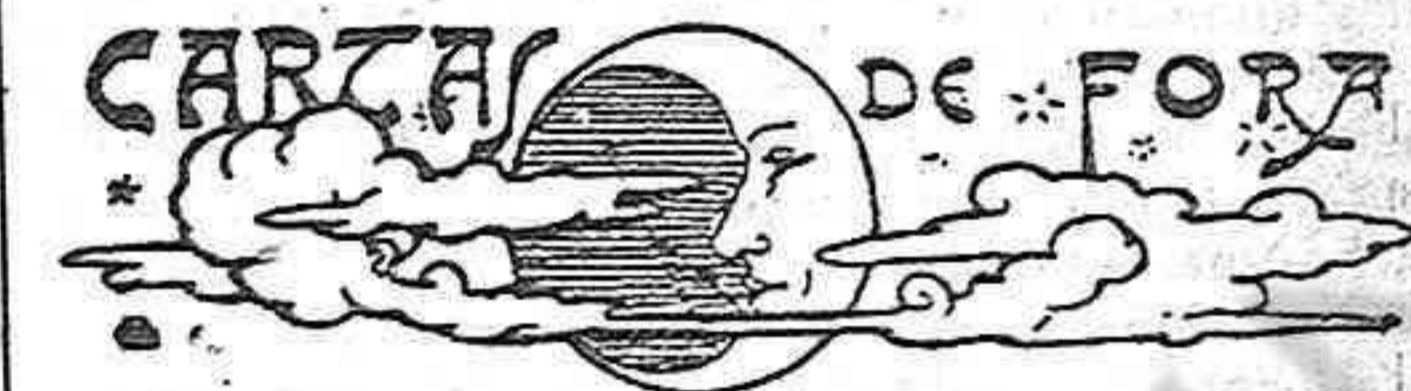
Un dels artistes que més aplausos arrencá al públich va ser l'ex-ministre D. Rafel Gasset, quan, calantse dramàticament el morrió de miliciano, va dir que «el partido liberal afirma solemnemente que quiere la secularización del poder civil y la libertad de conciencia.»

¡Quina frescura!

¿Tan prompte s'ha olvidat el senyor Gasset de que 'l partit liberal sigué el que establí en els Instituts, cosa qu' en Cánovas no s'havia atrevit a fer, l' assignatura de Religió?

Per si acás, sápigam que nosaltres encare'ns en recordém.

L'Ateneo Obrer de Badalona ha tingut l'atenció, que agrañm, de convidarnos als exámens dels alumnes de las escuelas que la entitat sosté y que, comensant demá a las tres de la tarde y continuant els següents días festius, acabarán el 12 del vinent Juliol.

PRINEDA.—El Centre Nacionalista Republicá d'aquest poble commemorá la data gloriosa del «Corpus de Sanch» ab una vetllada política que s'celebrá'l prop passat diumenge. Ab tal motiu l'espaysa sala-teatre del Centre s'omplén de distingida concurrència.

El President Sr. Boix ab encertadas paraulas explicá la significació del acte.

El conegut propagandista Sr. Bavi Bracóns desenrotllá'l tema «Quelcom de l'Historia de Catalunya; ensenyansas para l'avenir.» La eloqüentissima y erudita disertació, impossible d'extractar, fou sovint interrompuda per entusiasmas aplaudiments, y al acabar son vibrant parlament el Sr. Bavi, fou molt felicitat.

L'acta resultá espléndit y en extrém patriótic.

MIRAVET D'EBRO, 18 de juny

Ahir va morir en aquesta població l'honorat obrer Joseph Guimet y Costa. La familia, que s'troba en situació sumament precaria, ha hagut de anar a emmatllevar setze pessetas, cantitat que'l nostre rector els ha exigit avans de donar sepultura al cadavre. S'ha d'advertir que'l mossén no desconeixia la situació económica dels interfectes, a pesar de lo qual s'ha mostrat intransigent y segurament hauria permés que'l mort s'hagués pudrit a casa seva, avans de enterrarlo sense *cumquibus*.

¿Aixís se compleixen las obras de misericordia, mossén Berenguer?

¿Que no podria rebaxar la tarifa quan se tracta de gent pobre?

¡Setze pessetas per difunt! ¡Cóm ens deu desitjar la mort a tots el senyor rector!

Arri allá, corp!

TARRASSA, 22 de juny

Dissapte passat varen tocar l'esquena a algun dels nostres furibundos lerrouxistas. Encare que, per la premeditació en que s'va portar a cap el fet, la nostra sinceritat ens obliga a recriminarlo, s'ha de regoneixer que si 'ls émulos de D. Lacandro no volguessin pols no anirían a l'era, y que 'ls está bé que de tant en tant els demostrin la rabó d'una manera contundent. Aixís ensenyarán de tenir modos a alguns que, sens dupte, desconeixen el valor de las paraulas, quan s'atreixen a llençar-ne de tant ofensivas que tot home qu' estimi a la seva mare deu haver de contestar degudament.

TIANA, 24 de juny

Altres anys els catòlichs d'aquest poble celebravan per Corpus una professió en honra y gloria de Deu; pero ara sembla que las costums s'han modificat una mica y las professións, lo mateix que tot lo que s'fa a Tiana, no s'fa més que per honra, gloria, lloansa y profit del senyor Mari-ano, gran sñoniat a la llana dels altres, tant si es de matals com de clatell.

Perque aquí ja no hi ha poble ni opinió, ni lley, ni Deu, més que lo que mana en Mari-ano y a la familia convé. Se fa un Ajuntament y es batlle el senyor Mari-ano, y secretari el cunyat y concejal el gendre; fan una professió, donchs presideix el senyor Mari-ano, porta el pendó son gendre y l'altre gendre y el fill de'n Mari-ano estran las borletas. Y aixís tot.

Y com que en Mari-ano de badar no bada, es natural que quan se fan suscripcions per fer fatxadas ó qualsevol altra cosa, ell se sacrifiqi en companyia de la gent de roba llarga, encare que després no s'donguin comptes, y aixís, tot sacrificantse, l'home campi roig y lluent com una cirera, mentres el poble paga y calla y encare li dona las gracias.

¿Quán s'acabará aquest caciquisme? Aixó dels fills, gendres y cunyats ens creyám que no més ho feya en Montero Ríos; pero sembla que de gallegos aprofitats a Catalunya encare n'hi han.

BOLVAS

El Marroch té dos sultans, y com que'l país es pobre, y de quedarse ab un tot sol se'n alegrarian forsa.

Antiquaris, gent de gust, amichs de cosas exóticas, aprofiten l'ocasió: ¿quí compra el sultán que sobra?

Ha mort en Chueca, l'autor d'aquella célebre *marxa* que tant de moda va ser en época no llunyana.

El qui a tants va fer *marxar* entre transports d'entusiasme, sent avuy de *marxa* el toch y fa l'última jornada.

Sombras d'un negre passat, records de fetxas amargas, quan el vejeu, pregunteuli qué'n pensa d'aquell desastre.

¡L'estú! ¡L'estú!... ¡Per fi hi som!

D'aquesta estació divina ¿quí no n'está enamorat?

¿Quí no la reb ab delicia?

Que'l Govern ens balda a págos y'ns deixa sense camisa?...

¡Milló! Aixís un va més fresch,

y per xó no s'encostipa.

—¿Solidaritat?... Es morta,—

díu la colla de'n Lerroux.

—Y ben morta—fa l'*Heraldo*, brillantli de goig els ulls.

—Resoltament morta—cantan els papanatas del *trust*.

—Morta, morta!—repeteixen tots els que tenen pa al ull.

Y mentres tant, la *interfecta*, seguint tranquila el seu curs,

pensa:—«Els morts que vostés matan gosan de bona salut.»

En Moret díu mal de'n Maura,

en Maura'n díu de'n Moret, mes quan ningu se'n adona

l'un a l'altre s'fan l'ullet.

El *tupé* del gran Sagasta no es perdut, nó, com s'ha dit: aquests dos van heredarlo

y... s'veu que se'l han partit.

Dintre del superb Palau, alberch de la nostra Música,

dilluns s'hi veurá bullir l'esperit de Catalunya.

¡Alerta, representants que allí aném a tenir junta!

Eviteu *lás, fora rés,* y, sobre tot, ni una *fuga*.

Dilluns hi ha que prescindir de *scherzos y fiorituras*.

¡Sapigueu ser catalans!

Per aquest cop ¡res de *música!*

C. GUMÀ

Els Ateneos Obrers

CONSTITUEIXEN aquestas associacions de carácter popular, creadas pera la instrucció y educació de la classe treballadora, una institució netament catalana y forman avuy a Catalunya un nucli importantíssim pel gran número dels seus associats, per la seva acció cultural y per la diversitat de coneixements que per medi d'escoles, conferencias, exposicions y concursos escampam entre la classe obrera catalana, posantla a un grau envejable de superioritat sobre la de las demás regions espanyolas.

Alguns dels Ateneos existents contan ja prop de mitj sigle d'existencia. Naixqueren tan benemérita instituts per allá els anys 1862 a 1864 respondent a la necessitat d'instrucció que sentia la lasse obrera. Pera allunyarlos de tot motiu de *luyta* qu'entorpi l'hermosa missió que s'imposavan, se'ls despullá en absolut de tota mena de carácter polítich y religiós, donantse aixís el bell espectacle de que a la fundació de molts d'ells hi contribuissin gent de tota mena d'opinions. L'Ateneo d'Igualada fou fundat per un sacerdot: el P. Marián Ferrer.

Al principi els Ateneos limitaren la seva acció instructiva a posar classes de nit pera que'ls socis analfabets poguessin aprendre de llegir, escriure y comptar. Tots tenian ademés una modesta biblioteca, y una part recreativa que fes agradosa y atrayent la societat pera aplegarhi la major suma d'elements. Algun d'ells, com l'Ateneo Igualadí, may ha permés als seus locals cap mena de jochs; son a centenars els socis que de petits han rebut instrucció en sas escuelas, a l'edat reglamentaria han ingressat socis, en las agradables expansions de sa vida hermosa y culta han passat sa juvenesa, y avuy no saben lo que son cartas ni billars, dómínos ni escachs.

La necessitat de donar cada día major amplitut a l'acció educadora dels Ateneos ha fet qu'aquests no s'limitessin a donar instrucció primaria als adultes y anessin creant novas escuelas, fins al extrém de que avuy alguns Ateneos, el de Barcelona per exemple, poden ja considerarse casi com a verdaderas Universitats populars.

Las figuras de més prestigi en la política perteneixents a tota mena de partits y las personas de més relleu de tota classe d'estaments que han tingut ocasió de coneixer d'aprop la manera d'ésser dels Ateneos y els resultats positius de la seva acció civilisadora, han prodigat els elogis a tan benemérita institucions, y si ajuntavam els álbuns de visites que tenen casi tots, hi trobariam un chor de lloansas merescudas suscritas per Reys y Bisbes, per homens de ciencia y per sociólechs eminents, per polítichs blanchs y rojos, per gent de tota mena de classes y tota classe d'opinions.

Avuy son una trentena els Ateneos existents a Catalunya; representan més de vint mil obrers associats pera escampar instrucció y cultura; en sas escuelas aprenen tota mena de coneixements més de dotze

mil alumnes; publican una pila de notables revistes; l'Estat ha reconegut sa importancia y els ha fet un donatiu en metàlich; els Ajuntaments reconeixen sa utilitat y els auxilian. En l'actual període de rabiosas lluytas políticas, religiosas y sociales, els Ateneos constituixen com uns serenadors y agradosos oasis de pau, de germanor y de tolerancia, puig atents a sa única missió d'instruhir y educar a las classes treballadoras, no deixan qu' en sa vida íntima hi arribin las passións de partit ni'ls sectarismes de capella.

Hem fet aquestas lleugeras apuntacions respecte a l'importancia dels Ateneos Obrers com una mena de prolech a la campana que tindrem de fer en sa defensa, si a la Diputació Provincial pretén algú distreure de son verader destí las 25,000 pessetas que pera *restablir las suprimidas subvencions als Ateneos* varen consignarse al pressupost extraordinari.

Parlarém ben clar y ben fort si alguns elements més amich de Roma que de Catalunya persisteixen en sos regatejos a institució tan catalana y tan útil com els Ateneos, mentres obran espléndidament la la caixa pera cosas més frívolas y de menos utilitat.

JEPH DE JESPU

EL PRESSUPOST DE CULTURA

ONZE horas de sessió—de dilluns a la tarde a dimars al dematí—va dedicar la Junta Municipal de regidors y vocals associats al Pressupost de Cultura. Un se figura que, ab tantas horas, s'examinaria ben a conciencia la millor manera de gastar las consignacions pel bé espiritual de Barcelona, pera esborrarli l'estigma de ciutat sense escolas que la deshonra. Res d'aixó. Els senyors vocals associats—mostruari del vot corporatiu—anavan a invalidar el pressupost. Encongit y muts, feyan parlar per tots al Sr. Pla y Deniel, ab dos escolans que li deyan *amen*. Ells no més deyan *no*, ab la veu fosca y temerosa de la intolerancia y de l'avaricia. Pera salvar subvencions que li agradavan, el regidor de la curia eclesiástica decidí sotadament l'aprobació de la totalitat del projecte; pero s'refé a discutirse'ls capítuls combatuts ab tota mena de trapaceries, insidias y fasetats. Acabava l'últim parlament de la serie'l Sr. Pla y Deniel, y donava l'ordre de votar en contra ó a favor—que de tot hi hagué—y ja'm tenui a la remada votant tal com se li manava. A terra la consignació pel comissari, el secretari y els mestres dels estudis nous. A terra la consignació pels viatjes d'estudi al estranger... Y eran dos quarts de quatre del dematí.

Més discursos; més calumnias y més insults. Y'ls senyors vocals, *gent de bé*, queyan de són. Si havían negat ja'ls diners de las escolas, ¡per qué no se'n havían d'anar a dormir! Tocan las quatre, tocan las cinch... y vé'l últim acte. El desenllás es una sorpresa, com a las comedias. Totas las jugadas del traidor (Sr. Pla y Deniel) que ja tenia tancada ab pany y clau a la dama (Institució de Cultura Popular) se desfán com un bolado a l'aygua; el galán (Ajuntament) torna pel mateix finestrall que havia hagut de saltar y que dona al gorch negre del que may n'ha sortit ningú viu. El públich, embadalit, aplaudeix a la felís parella fosa en una abraçada, y el traidor se rosega'ls punys en un recó.—Es que'ls regidors van trobar que eran més, y varen votar una esmena adicional al projecte consignant doscentas mil pessetas pera l'obra de la cultura popular, sense cap especificació. Lo mateix que havia negat la majoria primera, ho concedia la majoria segona.

La comedia s'ha acabat; pero no se'ns fa saber si s'han acabat els desoris que allunyavan al galán de la dama. No's pot equitativament condemnar el subterfugi salvador d'una causa justa, contra una colla d'intolerants y d'avaros. Pero sempre será un subterfugi que no será, desgraciadament, salvador de res. No's derrota a un enemich poderós, desorientant; y el Govern s'espera de trascantó pera fer triomfar al senyor bisbe.

Preparemnos, donchs, a perdre'l Pressupost de Cultura, perque no'n volem las *forças vivas* de Barcelona. No'ns fem ilusions. Si may ens sortim ab la nostra será per la batalla; l'estratagema no es la victoria. Y si el Pressupost de Cultura s'ha de gastar pera subvencionar al Orfeo Catalá, als Estudios Universitaris Catalans, a la Biblioteca Catalana,—tot lo que, avuy per avuy, no ha de millorar gens al poble—y pera alzar escolas als maristas, llavoras llavoras ja no'n quedará res del Pressupost de Cultura. Será una cabassada de diners llansats pera afavorir als privilegiats que no'ls necessitan y als intolerants que'ns han portat a la ignominia. Y aixó no ho hem de permetre.

SECCIO OBRERA

LA LLUYTA DELS TRABALLADORS

EX rigor, més que lluyta dels treballadors hauria hagut de titular aquest article lluyta social, puig es, realment, una lluyta de classes, la que s'está dirimint fa ja més de mitj sigle. Es dir, durant aquest mitj sigle, lo que ha fet aquesta lluyta es adquirir un carácter tan grave, que exigeix una solució qualsevol, pero prompta y radical; tota vegada que la lluyta en qüestió, com a tal lluyta, existeix desde que en el món hi há explotadors y explotats.

Y, lo mateix que tots els fenòmenos socials qual manifestació y desarrollo han necessitat larchs temps, aquesta lluyta revesteix caràcters múltiples y d'una diversitat infinita, no sóls ab relació al esperit propi de cada una de las épocas que travessa, sino també a la classe y condicions particulars de las diferents entitats que arriban a topar entre sí.

Per exemple: tenim a la vista dos aspectes de aquesta lluyta: una a Madrid, plantejada, sencillament, entre'l capital y'l treball: es dir, una verdadera lluyta obrera, en la que'ls paletas han manifestat terminament a sos burgesos respectius, que no estavan disposats a fer festa més que'l día de pri-

mer de Maig de cad' any, y 'ls diumenges, puig no podian renunciar al treball en festes religioses, ja que, ab els escassos jornals que cobren els es impossibles la vida, a causa de la carestia dels aliments de primera necessitat.

Y afegiren, que si volen que aqueixas festes sigan observades pels treballadors els amos, que aquests els abonin els jornals.

A aquesta solució s'oposen els burgesos y, sense anar més lluny, el dia del Corpus, quan anaren a comensar la feyna els obrers madrilenys, se trobaren ab las portas de las obras tancadas.

En vista de aquesta actitud dels amos, s'ha parlat entre aquells obrers de plantejar una vaga general, negantse també a cobrar els jornals de la darrera setmana, si no se 'ls abona el corresponent al dia del Corpus, ja que, si no treballaren, no fou pas per culpa seva.

L'apreciat amich Morato, en una de sas notables informacions, en l' *Heraldo de Madrid*, nega gravetat al assumptiu, prenent com a punt de partida pera tal afirmació, el fet de que 'ls amos no 's tancan a la banda, ja que molts d'ells accedeixen de bon grat a las exigencias justissimas dels obrers.

De ser aixó cert, —y es precis creure lo que diu l' il·lustrat company, perque es dels que sempre saben lo que 's pesca, —la qüestió quedaria resolta en justicia; pero, de totes maneres, en un ó en altra cas, implica clarament un nou triomf dels treballadors.

Perque, vensuts ó vencedors els obrers, la lluyta, —y aixó es lo que importa consignar ab relació a lo que avans he dit, —se manifesta clara entre 'l capital y 'l treball, encare que prengui part en ella, com punt inicial, la superstició incurable de la classe privilegiada. Tenim, donchs, que aquest aspecte de la lluyta, es cruel, salvatge, sense entranyas, perque aixis té de ser necessariament, pero resulta una lluyta altament seria.

En cambi, mentres aixó succeeix a Madrid, aném a veure lo que passa en una població de aquesta mateixa provincia de Barcelona, prop de Vich, a Roda.

Un company de aquella localitat, qual nom omiteixo pera no exposarme a ferlo blanch de las miserables venjansas de la clericalla, m' escriu enviante-me uns *Fuils populars* impresos, —aixis tenen el cinisme de titularlos els quins els publican, —redactats per l' element clerical, y en els que, ab una prosa catalana que no podria entendre ni l' amich Rusiñol, perque semblan escrits ab la pota d'algún avestrús, se retalla al socialisme y als socialistas, y 's parla inconscientment y estúpídament del repartó del treball, del consum y del producte, ofenent els noms dels *leaders* socialistas, desde l' alemany Engels, fins al espanyol Pau Iglesias, passant per Vandervelde, Jaurés y tants altres.

Aixó es ja la lluyta de classe en la que topan la superstició de sagristia contra la conciencia colectiva dels treballadors y, per consegüent, l' aspecte d'aquesta lluyta es, com a tal, grotesch, ridícul, indigne de la serietat del obrer y de la magestat del home.

Que Engels, Vandervelde, Jaurés y Pau Iglesias, ab tots els que, com ells, han lluytat y lluytan pera conquistar per l' obrer tots els drets que se 'ls hi roban y tot el pà que necessitan pera nutrirse, es lo que en realitat enverina la mística llaga dels gata-maulas que explotan la bona fe dels creyents. Sense l' esfort d' aqueixos homes generosos, els obrers encare anirian, com gossets famolenchs, a atiparse de la vergonyosa y putinera sopa que se 'ls donava, no fa pas molts anys, en las porteries dels convents.

Es a n' aixó que voldrian tornar els clericals de Roda? ¿Anyoran potsers aquells passats temps, els que n' fan de la creu sa cobart arma de guerra? ¿Están segurs aqueixos corchs de tot lo bó y tot lo just, de que aquell jesuïta que ara fa poch va violar a una moribunda, ab la qui va quedarse sol a pretext de administrarli 'ls sacraments, val més que en Pau Iglesias, qual únich *gran crim*, al menos que ells li atribuïssin, consisteix en no viatjar de tercera? ¿Están ben segurs aqueixos defensors de la cloaca social, de que l' mateix Pau Iglesias, no pagant en l' Escorial jornals més elevats que 'l tipo fixat pels obrers, es menos generós que 'l concejal de Girona que demanava a aquell Ajuntament una subvenció pera un convent de monjas, sens dupte pera recomensar la ganduleria de aquelles bondadosas y inútils donas? ¿Están segurs de tot aixó, repetixo?

Perque, respecte a mi, estich seguríssim de que aqueixos atachs contra 'l socialisme y 'ls *leaders* socialistas, son, ¡qué us diré jo!, son com 'lladruchs dirigits a la lluna per una innoble cordada de peteners impotents.

N. BAS Y SOCIAS

Un desenganyat

El vell Rabassa ja es fora. Se'n ha tornat a Vallostrina avuy mateix, despedintse per sempre més de Barcelona, dispost a deixar els ossos en son terrer natal y abatut l' esperit pels desenganyats que ha suferit entre nosaltres.

El seu nét, un bon noy que porta 'ls llibres d' una casa de comers, va cridarlo. «Baixeu, —li deya— no us doldrà l' haver fet el viatge. Veureu Barcelona capgirada de quan vos l' heu coneguda. Tindreu una forta alegría al contemplar la *ressurrecció de Catalunya*.»

Y aquell jayo, que desde l' any setanta de la passada centuria no havia posat els peus a la Rambla, afrontant las penas y molestias del camí, multiplicadas per la distancia y las xacras de la edad, vingué desde Vallostrina ansios de veure aquest desvetllament que li anunciaven.

Es un ferm radical l' avi Rabassa; potsers massa ferm pels temps que corren. Acostumats a presenciar conxorras y transaccions, debilitats y mitjantintas, no compreném certas tossuderias que las vincidassas costums políticas y socials del moment han batejat ab el nom d' intolerancias. Aquell vellet es un repullicá dels de la flamarada: fa més de cinquanta anys que lluyta dia y nit contra la reacció, y casi bé sol y isolat ha de defensarse en un recó de

món de la aplanadora. dominació d' absolutistas y ultramontans.

Y l' home ha baixat a veure 'l desvetllament de Catalunya creyent al seu nét. Els primers dias, boy arrossegant els peus, ha seguit la ciutat vella. De sa boca esdentegada eixia un somris de satisfacció al veure enderrocats certs edificis. Els de las Caputxinas, de las Beatas, de la Ensenyansa, de Monte-Sión, de las Carmelitas, de las de Sant Joan, de las de Sant Pere y de las Madalenas havian caygut pera donar lloch a casas de vehinat claras y assoleyadas ó a carrers nous com la Riera Alta, Passatge de Sant Joseph y del Crèdit, Sant Geroni y Pont de la Parra. Ell somreja, creyent que las monjas que 'ls poblaren havian aixecat el vol, allunyantse de la ciutat per un may més. Pero quan al recorre l' *Ensanche* las veje hostatjadas a la ciutat nova en palaus magnífichs, més grans que 'ls casalots que abandonaren; quan a més de las conegudas ne trobá otras de modernas com las Salessas y las Adoratrius, las Reparadoras y las *Damas negras*, y otras y otras de tots colors, castas y llinatjes, y contemplá una Santa Madrona nova y un Seminari nou y uns Salesians acaparadors a l' esquerra y una Sagrada Familia inacabable a la dreta, y uns Hermanos de la Doctrina Cristiana a baix, a redós de Sant Francisco, y uns Hermanos de la Doctrina Cristiana a dalt, al costat de la Bonanova, y Jesuïtas a baix y Jesuïtas a dalt, y Escolapis a dalt, a baix, al mitj y per las voras, y una *Montanya de Sant Joseph* y un *Sant Joseph del Tibidabo*, y frares a l' Ajuda, als Agonitzants, a Santa Marta, al carrer d' Ausias March y per totas bandias, y 'ls observá anar tranquilament per las vias y plassas públicas, y desde Vallvidrera ovirá el plá sembrat de campanars y d' agullas, de cúpulas y de punxas góticas, y 's feu càrrech de las incontables guerrillas de regulars y de seglars, de professos y de llechs, de calats y de descalsos, de clausurats y de lliures, de negres, blancs, blaus, vermells y rosos, uns pelats de clepsa y altres pelats de cara, ab una barreja de títuls de mares, hermanas y fillas, las unas d' aixó y las altres d' alló, el vell Rabassa acotá 'l cap y li espurnaren els ulls, no sé pas si de rabia ó de congoixa.

No era pas aquella, no, la Barcelona dels seus somnis, ab barridades d' higienicas casas pels treballadors, ab camps de gimnas per la pobrissalla, ab parchs frondosos a cada districte, ab escolas novas, amplias y ayrejadas, ab thermas públicas y gratuites, ab cooperativas potentissimas y ben montadas, ab associacions obreras propietarias de casals immensos. No, no hi havia res d' aixó: s'ols veya germanats y confrarías, miquels y reparadoras, terciaris y teresianas, lluisos y marietas.

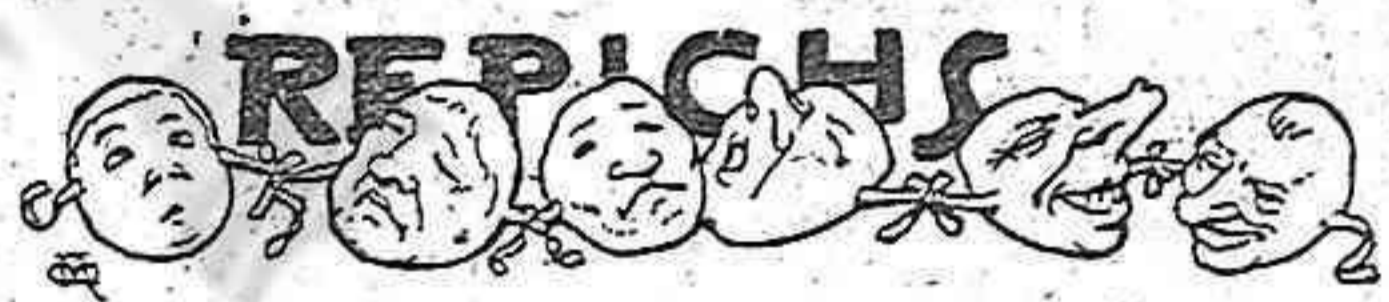
Perque fins a las manifestacions artísticas creya observarhi 'l triomf del misticisme clerical. Al entorn de Sant Lluch s' acoblavan els escultors y pintors de Nova Era; y els capellans pintavan, y els capellans eran els mantenenedors, y els capellans guanyavan els premis de la música; y trobava capellans discursajant al Ateneo y a la Excursionista, y els capellans feyan discursos inauguraus a las conferencias pedagógicas de la Universitat. Y com a llógica consecuencia els capellans tiravan a terra el pressupost de cultura d' un Ajuntament que era prou manso pera instituir una cátedra de Religió, ab lliissó semanal y voluntaria, en un país hont per forsa y a totas horas se malparlava del lliurepensament y s' enlatia a la clericalla.

Y l' vell Rabassa volgué veure la *Iglesia de la música catalana* pera fruir dels seus concerts. Y comensá a revisar programas: *La Mare de Dew. Stabat Mater. Goigs de la Verge del Roser. Credo. Jesús infant. Al·luya. Sant Joseph captant. O salutaris. La mort del escolá. Tantum ergo. Els apóstols. Dominus vobiscum. Las campanas de Nadal. Ave Maria. Gloria patri. Sursum corda*, etc., etc. A l' home no li cabia a la catxutxa que alló fos continuació de l' obra d' en Clavé. Ja ho comprenia que 'ls d' ara cantan millor que 'ls d' aquell temps, pero ell dalt que dalt, que no es l' art per l' art lo que cercava l' gran Mestre, sino la millora, el puliment, la dignificació del obrer, mitjansant l' art.

No l' hem pogut convéncer de cap de las maneres. El jayo se'n ha anat ab el cor petit, trist, negre, abatut, disgustat ab el seu nét que, sense pensarho li ha ocasionat tan complerta decepció. Aixis va manifestarm' ho quan ens despediam, y desde la finestrata va dirme una cosa qu' es necessari tenir present, may siga sino per venir d' un home d' anys y d' experiéncia:

—Procuren que en lloch de resurrecció de Catalunya no siga aixó la resurrecció de las cucurullas.

KIKU KAMAMILLA

REPICHS
Avuy, en l' establiment titulat *Casa del Pueblo*, se celebrará un *grandioso* festival a benefici de...

A veure si ho endevinan. ¿Dels obrers sense treball?

¿Dels malalts sense recursos? ¿De las escolas populars?

Res d' aixó, caballers. El festival será *pura y exclusivamente* a benefici de don Alejandro, pera que el «amigo del pueblo» pueda—aixis ho diu el programa—realizar su viaje a América.

De manera que en el present moment històric als infelissos *siervos* del ex-emperador del Paralelo els fan esquitjar diners:

Pera 'ls *fondos políticos*.
Pera 'l viatge a América.
Pera 'ls emigrats pobres.
Pera las obras de la *panaderia revolucionaria*.
Pera 'ls presos d' Hostafranchs.

Y pera set ó vuyt altres objectes més que ara no recordém.

Ab tals datos a la vista, ¿no es cert—política apart— que avuy el ser lerrouxista ha de resultá un xich car?

Pero ¿en qué diable pensa Nostre Senyor? En las obras de la Catedral que a Vitoria s' está construint y a caure aquest dia una pedra que agafá

de plé a varis treballadors, dels quals un morí desseguida y 'ls altres están gravissims.

Que aixó succehis en las obras d' un teatro ó d' un círcul republicá, la veritat, no ho extranyariam, pero ¿en una Catedral? ¿En la mateixa casa del Senyor?

Sería convenient que la Providencia s' hi fixés una mica ab semblants anomalías, donchs, de repetir-se el cas de Vitoria, no fóra extrany que la religiositat dels paletas rebés una forta sotragada.

Paraulas d' un regidor, en la discussió del pressupost de cultura popular:

«Hi ha a Barcelona 74,000 criaturas...»

«Esperis, que potsers n' hi ha més.»

«Ja hi ha contat las 23,000 que en las darreras eleccions de diputats varen votar la candidatura lerrouxista?»

Ara resulta que, segons *El Progreso*, els defensors de la lley d' Administració local son *els enemichs de Catalunya*.

«Aquesta sí qu' es bona!»

Pero ¿no está aquest periódich cansat de dirnos que en Sol y Ortega, l' *Imparcial*, el *Liberal* y l' *Heraldo* el combaten aquest projecte?

¿Qui ho entén aixó?»

L' insigne Nakens tracta de tornar a fer sortir el seu famós semanari *El Motín*, pero avans de decidir-se del tot, ha enviat als amichs una circular, saturada de ruda pero hermosa franquesa, preguntantlos si pot contar ab el seu concurs.

Aixó sí; de moment, s'ols demana la seva resposta, y res més. «No me envíe nadie—diu—ni un céntimo hasta recibir el primer número. Me bastará la indicación para formar el cálculo.»

«Quina diferencia entre aquest procediment y 'ls de don Prudencio!»

Aquest ho fa sempre al revés.

Primer, doneume els quartos. De lo altre... ja 'n parlarem més endavant.

—L' Haffid y 'l Abd-el-Azis se tiran els plats pel cap.

—¿Y la Fransa, donchs? —La Fransa diu que pagarà els trencats.

En Cruppi, ministre francès que vingué fa poch a Espanya ab motiu de la Exposició de Saragossa, ha sigut obsequiadíssim pels nostres polítichs de Madrid.

El ministre d' Estat va convidarlo a dinar, y sembla que, al destaparse el xampany, el festejat gabatx va fer adhesions de gran amistat, augurant cosas molt bonicas pera 'ls espanyols.

Algú ha dit, comentantho, que aquestas declaracions venían a ser com una mena d' *entente cordial*.

No tenim dret a creure lo contrari. Lo cert es que 'l bon senyor ens ha tirat quatre floretas. Aixis es que si no son *ententes* serán flors.

Y las *flors cordials* sempre venen bé, en un cas apurat.

El *duque* de Bivona ha passat uns quants jorns a Barcelona, y, a Barcelona, uns manus han fet passá uns quants duros sevillanos. Aixó, estimat lector, si 's mira ab trassa, vol dir que aquí tot passa.

Ja ho deuen saber, que 'n tenim un altre? Y ben mascle.

No l' havém sentit cantar, pero 'ns ho han assegurat personas ben informadas.

Lo que hi ha es que, aquest, per bona veu que tinga, no arribará may a interessarnos com l' altre. Li falta el dó de pit.

El president de la República Francesa, M. Fallières, ha promés que vindrá a fernos una visita avans d' acabar l' any.

Y ha afegit que probablement será pels volts de Nadal.

Aquest any, donchs, sí que tindrem *pavo republicano*.

Pero l' tindrem tan sóls pel recreyo de la vista. Será el gall de la vehina que saltará al nostre terrat pera fernos denteta.

Un noyet de pochos anys interrompeix a Mossén Llarch, mentres aquest explica la doctrina.

—Escolti, li diu; ¿com es que a Sant Pere el pintan sempre ab dugas claus?

—Perque es el porter del Cel, respón el capellá.

—Bé, sí, ja ho sé, replica el xicot; l' una es la clau del Cel, pero ¿y l' altra?

Mossén Llarch, després de rumiar una estona:

—L' altra es la del celler.

Pera l' home, la veu més harmoniosa, es aquella que canta els seus elogis.—*Fontenelle*.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL PENULTIM NUMERO

1.ª XARADA.—*Vi-la-ma-lla*.
2.ª ANAGRAMA.—*Most, toms*.
3.ª MUDANSA.—*Trastos, tristos*.
4.ª ROMBO.

G A S
G O M A S
C A M E L I A
S A L A S
S I S

5.ª TARJETA.—*Torroella de Mongri*.
6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Formiga*.
7.ª GEROGLÍFICH.—*Si qui deu deu, diu que deu deu, deu lo que deu y deu lo que diu*.

XARADAS

I

En una tenda de robas que fa poch hi ha en el carrer del *Dos*, va anar l' altre dia una vella molt *tres tres*. Creyent que ningú la veya, feya correr del taulell una pessa d' *hu-invers-quarta* y al notarho un dependent per darrera va agafarla y sense donarli temps de fugir, li clavá un tanto entre la *tot* y el clatell.

TRES CALANDRIS DE MASNOU

II

—¿Ahont el vas comprar aquest *prima-primer* tan dos?
—En una tenda que hi ha á prop del carrer de *tot*.

J. FARRÉS GAIRALT

ANAGRAMA

Vaig trobá un dia en un niu un *total* molt petitet y en una gabia, pobret, de menjar *tot* tan sols viu.

ANTONI FELIU

QUADRET

Substituir els punts per lletres de manera que llegida vertical y horizontalment diguin: 1.ª ratlla: Anhel; 2.ª: Temps de verb; 3.ª: En el mar (plural), y 4.ª: Nom de dona.

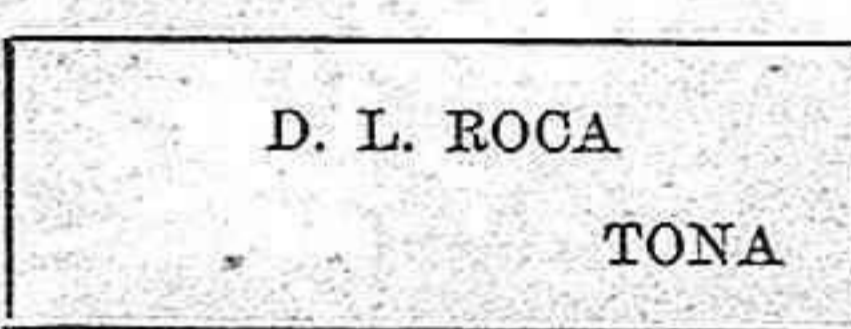
FRANCISCO CARRÉ

ANUNCI

En la 1234567890 villa de 42080 hi ha pera llogar una 6290 y hermosa 45667, situada el 906676 de santa 476780, ab vistas a la 62760 y a la 906674760. Donará rahó Don 03453 6590, que viu al 906676 de la 401237620, tenda de 4234567620, Barcelona.

SAMATRUQUIS

TARJETA

Formar ab aquestas lletres, degudament combinadas, el títul de una aplaudida gatada.

R. A. (a) PAU DE LAS CALSAS CURTAS

CONVERSA

—¿Ahont vas tan depressa, Fidel?
—A dir al meu germá que vingui qu' ha arribat l' oncle.
—¿Quin oncle?
—Búscaho, que 'ls dos ja ho hem dit.

MIQUEL ROCA

GEROGLÍFICH COMPRIMIT

ROSA DE VIOLETA

PRATS PETIT

Caballers: Ramonet del Clot (a) Marqués, Pere Bagá y M., F. S. Noy de Gardeny, Intrús, Joseph Morell, Amat dels Aucells, Un figuerench y F. Zengirdor Riera.—Temps perduto.

Caballers: Narcís Viadé, Salvadó Huguet, J. Barris y Juanola, M. M. (a) Canut de Pachs, Tres calandris de Masnou, Agustí Torns y Roura, Manel B. Fontás (estorer d' Esplugas), Sallina de cortina, Terranova y Poliglota.—Temps aprofitat.

Caballers: J. S. (Vilanova de Meyá): Enterats y perdi cuydado. El nostre criteri ja era de que no 's publicués. —Ramón Henrich: El sonet no está mal. ¡Tan de bó tots els parnasians dels nostres Jochs els fessin aixis! —Jordi Jureny: Apesar dels arreglos no 'ns agrada gens. Els versos son mal medits y aixó es sempre un defecte capital. —V. M.: La idea es floralesca y els versos ni a floralescos arriban. —Pere Chatet de Carme: Está be que un tingui novia, pero no está bé que la fassi servir de tapadora pera certas cosas. Aquestas *certas cosas*, ja deu haver suposat que vull dir aquestas estrofas pessimas que 'ns envia. —Antón Pi: L' anacronística enclou bastanta sinceritat. Mirarém de publicarli. —Johannus: Rebut y gracias. Tenim molta cosa en cartera, pero no s' impacient, que tot anirà sortint. —Pau Rovirosa: L' acudit no mata de gracios. Aixó quan no té molts punta ó no está molt ben dit no fa cap efecte. —Pera Grabet Ossa (Matadepera): Ja 'ls varem rebre, ja, els versos. Y si mal no recordo ja varem dirli ab tot el sentiment de que disposavam en aquell moment que no 'ls publicariam per incorreutes. —Pepet del Carril: Havém rebut l' original, y... *agradeciendo*. —E. Queralt F.: Es flux, flux..., més flux que 'l cotó flux. —Ricardo Solé Cós (Cervera): A Cervera hi han florit versaires de més esprít. L' Ego Sum si fos viu me guardaria de mentir. —Guadepé: De modo que vosté, poeta dels mascles, té, segons diu, *somnis maternals*... Vaja, sempre se 'n saben de novats! —S. Dalmau: Rebut... y bueno! —Ramona Albá Frensent: Vosté té una gran disposició pera las ratllas curtas... Li juro, Ramoneta... F. F., A. P., R. C. B., A. A.: No podém insertar las cartas que 'ns remeten, per diferentes rahons.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8
Tínia Ch. Lorilleux y C.ª

¡A l' Assamblea!

El poble ve á reunir-se,
¡Catalunya va á parlar!